

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ – ОСНОВНИЙ ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ РЕГІОНУ

Кривошея Є.В., здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
кафедра маркетингу, підприємництва і організації виробництва

Сьогодні українські регіони знаходяться в складних соціально-економічних умовах і потребують невідкладних дій для забезпечення економічної стабільності. Виявлення факторів спроможних підвищити конкурентоспроможність регіонів України на засадах саморозвитку та самоорганізації є першочерговим завданням, яке в змозі забезпечити економічної стабільність регіону. Впровадження системи заходів із забезпечення конкурентоспроможності значною мірою характеризуватиме ефективність функціонування вітчизняних підприємств, галузей і регіонів на внутрішньому та зовнішньому ринках і дозволить успішно реалізувати їх мету.

Конкурентоспроможність регіону являє собою складне багатогранне явище, яке необхідно розглядати як володіння певними конкурентними перевагами, які сприяють досягненню визначених цілей. Конкурентна перевага є ексклюзивною цінністю, якою володіє регіон і яка забезпечує здатність витримувати порівняння з аналогічними суб'єктами конкурентних відносин.

Рушійною силою регіональної конкурентоспроможності прийнято вважати такі фактори: кластери, людський капітал, наявні підприємства та мережі; інновації або регіональні інноваційні системи; управління та інституціональний потенціал; галузева структура та тип підприємств; інфраструктура (у широкому розумінні); типологія регіонів та рівень інтеграції підприємств; інтернаціоналізація та характер прямих іноземних інвестицій; географічне положення; інвестиційна привабливість.

Очевидно, що сьогодні в умовах високотехнологічних виробництв наявність таких факторів, як земля, капітал, трудові і природні ресурси вже не означає отримання конкурентної переваги. Тому виявлення факторів, які створюють для регіону сильні конкурентні переваги, сприятимуть розвитку регіону, розміщенню на їх території нових підприємств чи кластерів, залучення інвестицій, розвитку наукового чи людського потенціалу і є основою підвищення конкурентоспроможності регіону.

Щоб досягти економічної стабільності в регіоні, перш за все потрібно звернути увагу на особливості та конкурентні переваги, що виділяють його з поміж інших, але для їх реалізації необхідна цілеспрямована діяльність не тільки суб'єктів господарювання, а й органів влади, місцевого самоврядування. Тому організаційно-правові можливості є одним з вагомих факторів для підвищення конкурентоспроможності, а отже необхідно визначити нові фактори, що впливають на розвиток конкурентних переваг регіональної економіки, а саме:

- розроблена інноваційна стратегія, програма соціально-економічного розвитку регіону зі SWOT-аналізом, сценаріями розвитку, перш за все інноваційним, програмними заходами і механізмом реалізації;
- пріоритетні регіональні проекти національного та міжнародного рівня;
- розвинена інфраструктура ринку (з банками, страховими організаціями, бізнес-інкубаторами, технопарками);
- розвиток інновацій на підприємстві;
- вдосконалена законодавчої та нормативно-правової бази, що сприяє інноваційному розвитку регіону та стійкому формуванню, розвитку і реалізації його конкурентних переваг.

Нажаль саме держава в змозі забезпечити реалізацію даних факторів, вона повинна сприяти кожному регіону у формуванні та використанні конкурентних переваг, а також вирішувати конкурентні питання, які регіон самостійно вирішити не може, при цьому єдиного механізму регулювання і контролю за регіонами не існує. Всі інші функції розвитку регіону є завданням регіональних органів влади та місцевого самоврядування.

Сьогодні для розроблення та впровадження заходів щодо підвищення конкурентоспроможності регіону необхідні наступні умови:

- бажання та зацікавленість керівного складу змінювати структуру управління орієнтовану на підвищення конкурентоспроможності регіону та ефективного використання наявних конкурентних переваг;
- компетентність, професіоналізм і досвід поряд з креативністю осіб, які займаються розробленням та впровадженням заходів щодо забезпечення конкурентоспроможності регіону;
- співпраця, спільні цілі та інтереси органів влади і суб'єктів господарювання;
- правові, організаційні і фінансові можливості регіональних органів влади для формування та реалізації регіональної політики;
- мотивація до змін.

Наведені умови в Україні є досить несприятливими, адже більшість державних службовців та посадових осіб є пасивними та інертними, відсутня мотивація до підвищення ефективності власної діяльності. Відсутні спільні цілі для співпраці, між органами влади і суб'єктами господарювання, останні не мають підстав розглядати регіональну владу, як партнера, хоча співпраця може принести суттєві позитивні зміни для розвитку регіону.

Сучасний менеджмент конкурентоспроможності регіону має бути спрямований на створення і використання регіональних конкурентних переваг, створення взаємовигідних відносин з вітчизняними і зарубіжними економічними суб'єктами, органами державної влади та органами місцевого самоврядування, суб'єктами підприємництва. Підвищення конкурентоспроможності є одним з основних факторів, що в змозі забезпечити економічну незалежність і стабільність регіону, а отже суттєво вплинути на рівень розвитку всієї країни.